

„Znam da neću spasiti svijet, niti ljude koje poznajem, ali ipak moram početi“

Majka Terezija

Zajednica klubova liječenih alkoholičara „Dr. Vladimir Hudolin“ Mostar- od klubova liječenih alkoholičara do kluba liječenih ovisnika o kocki

Zajednica klubova liječenih alkoholičara „Dr. Vladimir Hudolin“ Mostar

Nada Matović, dipl. socijalna radnica-alkoholog

Nikolina Palameta, dipl. socijalna radnica

SAŽETAK

U radu je bitno predstavljen rad Zajednice koja korijene vuče od 1963. godine kada je utemeljen i prvi klub liječenih alkoholičara u Mostaru koji je bio rasadnik klubova širom Hercegovine. Klubovi su se zbog ratnih okolnosti ugasili, ali su se obnovili u poraću u Mostaru i Međugorju. Obiteljski klubovi kao skupine za samopomoć i uzajamnu pomoć udružili su se u Zajednicu klubova liječenih alkoholičara Hercegovinske županije/kantona koja je pravno tijelo svih klubova. Predstavljena je i rad Obiteljske škole za prevenciju i izvanbolničko liječenje alkoholne ovisnosti, Sekcije za zdravo življenje te kluba liječenih ovisnika o kocki.

KLJUČNE RIJEČI: KLA, Terapijska zajednica, apstinencija, rehabilitacija, resocijalizacija, klub liječenih ovisnika o kocki

Zajednice klubova liječenih alkoholičara „Dr. Vladimir Hudolin“ Mostar

Zajednica KLA „Dr. Vladimir Hudolin“ Mostar svoje korijene vuče još od 1963. godine kada je u Mostaru osnovan prvi klub liječenih alkoholičara koji je osnovala Nada Matović, dipl. socijalna radnica i alkoholog. Nada Matović je poželjela raditi u dječjem dispanzeru te je preko poremećaja koje je otkrila kod djece utvrdila da su povezani sa problemom alkoholizma njihovih roditelja. Osnovala je terapijsku grupu, koja je nakon susreta sa dr. Hudolinom, dobila i svoj stručni naziv-klub liječenih alkoholičara. Taj klub je postao ogledni klub koji je djelovao pri odjelu za psihijatriju i bio je rasadnik klubova diljem Hercegovine. Postojali su i klubovi u radnim organizacijama Šokolj, Šaluminij, Šuro Salaj i dr. Do domovinskog rata alkohologija je u Hercegovini bila u punom zamahu, klubovi su se granali, formiran je Savez za borbu protiv alkoholizma. U ratu je sve stalo, klubovi su se ugasili a Nada Matović je u izbjeglištvu u Podgorici radila sa djecom izbjeglicama i na taj način održavala rad Sekcije za zdravo življenje. Nakon rata vratila se u Mostar i ponovno osnovala klubove gdje su se sastanci održavali u njezinom stanu. Članovi kluba su bili prijateljski članovi, ljudi koji su se do tada

borili jedni protiv drugih. Polazno stajalište je bilo da je jedan teflak i krvav rat završio, a sada počinje novi i još goriji rat, obiteljski rat protiv alkoholizma.

Zajednica KLA šDr. Vladimir Hudolinč se formira 2000. godine kao pravno tijelo svih klubova i za sada u njoj djeluje šest klubova i to KLA «Mostar» koji je ujedno i ogledni klub, KLA «Balinovac», KLA »Novi život«, KLA «Radobolja», te KLA »Darivanje života Međugorje«. Svaki klub djeluje po principu terapijske zajednice. Osnovni mu je zadatak uspostavljanje i održavanje apstinencije vlastitih članova, resocijalizacija i pomoć drugim alkoholičarima. U tu svrhu, svaki klub održava terapijski sastanak određenog dana i sata, jedanput dnevno. U klub se osim alkoholičara uključuju i članovi njihovih obitelji jer je alkoholizam prije svega obiteljska bolest, odnosno, alkoholizam se danas shvaća kao poremećaj interakcije unutar obiteljskog sustava, koji se može liječiti samo ako se cijeli obiteljski sustav uključuje u terapijski postupak. Osim što klub služi terapiji i rehabilitaciji alkoholičara, on već samim svojim postojanjem u određenom sredini ima i snažno preventivno djelovanje. Osim klubova u Zajednici djeluje i Obiteljska škola za prevenciju i izvanbolničko liječenje alkoholne ovisnosti. Škola je funkcionalnog karaktera, počinje radom kada se pojave tri nove obitelji. Obitelj se uključuje u program edukacije koji traje tri mjeseca. Edukativna jedinica se odvija sat prije sastanka kluba, nakon čega se nastavlja terapija u KLA. U školi se stječu osnovna znanja iz alkoholologije (što je alkoholizam, posljedice alkoholizma, što je recidiv i kako ga sanirati, načela apstinencije, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, terapijska zajednica, pravila KLA...) nakon čega se polako usmeni ispit. Izrađuje se plan rehabilitacije koji se čita na zajedničkom sastanku te se dodjeljuju certifikati.

U sklopu Zajednice formirana je i Sekcija za zdravo življenje koja je isto kao i klub utemeljena 1963. godine. Djelovala je na području Mostara do rata, a svoj je program nastavila sa izbjeglicama djece iz BiH u Podgorici, te se ponovno aktivirala 2000. godine sa bogatim programom primarne prevencije različitih ovisnosti i programom zdravog stila življenja. U nju su uključena djeca liječnika alkoholičara i ovisnika o kocki koja kroz kreativne aktivnosti u radionicama stječu edukaciju iz oblasti primarne prevencije različitih ovisnosti. Djeca na sastanke dovode i svoje kolege iz škole, a njihov ugled u svim dječjim sredinama značajno je porastao zbog njihovih aktivnosti u izvannastavnim programima škole. Sekcija ima i program zabavnog sadržaja (igrom protiv ovisnosti-igrokaze, pismene sastave, recitacije, pjesme, priče, likovne sadržaje i sl.).

Do sada je Zajednica KLA šDr. Vladimir Hudolinč izdala knjige koji su djela naših osnivačice Nade Matovi :

1. Zora u mojoj suzi
2. Zora iznad ponora
3. Zbornik stručnih radova alkohološkog glasnika o kockarskoj ovisnosti (izdan je pod pokroviteljstvom Franjevačkog instituta za kulturu mira iz Splita, Franjevačkog samostana sv. Petra i Pavla iz Mostara i Terapijske zajednice šMilosrdni otac iz Međugorja).

U pripremi su i radovi: šZbornik stru nih radova iz oblasti alkoholne ovisnosti, šIgram protiv ovisnosti u pred-kolskim ustanovama, te šPrimarna prevencija ovisnosti u osnovnim -kolama preko nastavnih predmeta i drugih oblika obrazovnog rada.

Od kluba liječenih alkoholičara do kluba liječenih ovisnika o kocki

U posljednjih pet godina u klubu lije enih alkoholi ara su po eli dolaziti i osobe pogo ene ovisnosti o kocki. Sudjelovali su na sastancima kluba, ali se nisu uklapali jer se radilo o dvije razli ite ovisnosti i razli itim profilima osobnosti kod njih. Sa dolaskom sve ve eg broja osoba koji imaju problem ovisnosti o kocki, javila sa potreba da se formira novi klub koji bi se bavio lije enjem i rehabilitacijom patolo-kih kockara. Od 2010. godine nove stru ne djelatnice preuzimaju KLA, tako da je gospo a Nada Matovi formirala grupu od 12 ljudi kojima je utvr ena patolo-ka ovisnost o kocki. Grupa radi po principima terapijske zajednice, promovira se obiteljski pristup. Svi lanovi grupe su pro-li edukaciju o kockarskoj ovisnosti kroz -kolu, osnovna svrha kluba jest uspostavljanje i o uvanje apstinencije i pomo drugim lanovima. Pri tome je uspostavljena suradnja sa Centrom za mentalno zdravlje gdje se obavlja pregled od strane psihijatra, psihologa i upu uje na daljnju terapiju u klub. Odrflava se suradnja sa KB šSestre Milosrdnice, te se rad kluba odvija pod odre enom supervizijom dr. Zori i a. U klub su uklju eni i lanovi Zajednice šMilosrdni otac, iz Me ugorja koji su izdvojeni iz svoje primarne sredine upravo zbog ovih problema. Sve osobe koje su na terapiji u klubu su osobe mu-kog spola, starosne dobi od 22 do 45 godina flivota. Uglavnom su to obiteljski ljudi ili studenti koji sa kockanjem po inju ve u osnovnoj -koli. Na lije enje ih dovode obitelji u posljednjoj fazi propadanja (veliki dugovi, gubitak posla, poreme aj odnosa u obitelji, depresivni poreme aj sa suicidalnim idejama i drugi psihi ki poreme aji). Poseban se program provodi sa djecom kockara kroz Sekciju za zdravo flivljenje. Ilustracije radi, nekoliko djece patolo-kih kockara imaju slijede e psihi ke poreme aje: strah od telefonskih poziva i kucanja na vratima, poreme aji u pona-anju, no no mokrenje, mucanje, gubitak interesa za -kolu i druge poreme aje. Psihi ke poreme aje otkrivamo ve inom preko likovnih radova djece. Ciljana tema je šMoja obitelj. Ukoliko se utvrdi neki od poreme aja djeca se upu uju psihologu ili logopedu. Sastanci grupe se odrflavaju u ve ernjim satima od 19-20.30 sati. Na taj na in nema izostanka sa posla, bolovanja niti hospitalizacije. U edukativnom programu u prvom redu motiviramo pojedinca da upozna samog sebe te da zauzme kriti an stav prema ovisnosti. Nakon zavr-enog edukativnog programa ovisnik skupa sa lanom obitelji polafle ispit te izra uje plan promjene stila flivljenja unutar obiteljske grupe (prihva anje, pra-tanje i odgovornost). Na zajedni kom sastanku svih lanova Zajednice dobiva se certifikat. Ovisnici i lanovi njihove obitelji su obavezni pisati pismene radove kao -to su:

1. Moja ovisnost o kocki
2. Moje lutanje kroz flivot i putokaz kao spas
3. Pismo sebi, pismo Bogu, pismo obitelji

4. Bit u ono –to sam od sebe napravim
5. Moji prvi koraci u apstinenciji i promjeni stila življenja
6. Pomoć drugoga, posebno naših najbližih je preduvjet borbe protiv ovisnosti, ustrajnosti i apstinenciji u promjeni stila življenja

Moramo naglasiti da se do sada u grupi dogodio samo jedan recidiv, kod člana kod kojeg je postojala dvoja ovisnost o alkoholu i kocki. U klubovima u našoj grupi postigli smo sve ono –to pripada ljudskoj vrsti, a to je suživot, prihvatanje različitosti i ljubavi.

Ono posebno je ovaj klub specifičan jest činjenica da je to jedini klub koji se bavi liječenjem kockarske ovisnosti na području cijele Bosne i Hercegovine.